

Reactie Graafschap College op wetsvoorstel doorstroom vmbo-mbo

Vooraf ter informatie: voor de input van deze reactie zijn in totaal bij het Graafschap College en Profijtscholen gesprekken gevoerd met in totaal ongeveer 20 personen. Onder andere met sector Educatie-Participatie, Onderwijs & Innovatie, sector Techniek (ICT) en met leden van de Profijtscholen Achterhoek & Liemers (directeuren, teamleiders, docenten van vo-scholen en opleidingsbedrijven).

Thema: Doorlopende leerroute niveau 2, 3 en 4

Positieve feedback

- Voor 'snelle'/'sterke' leerlingen is dit mogelijk een goede vooruitgang en biedt deze regeling perspectief.
- Door een bewuste keuze te maken kan de vsv met deze regeling wellicht verlaagd worden.
- Voor niveau 3 opleidingen is dit wellicht een goede leerroute.
- Voor de jongere die weet welk werk hij/zij wil gaan uitvoeren, is dit een goede regeling.

Kritische feedback

- Deze doorlopende leerroute is niet geschikt voor alle leerlingen.
- Voor leerlingen die zakken voor hun vmbo-diploma is de kans op studievertraging groot. Want waar gaat de leerling die in het derde jaar van de leerroute zijn/of haar vmbo diploma nog niet heeft behaald zich op focussen? Op lessen voor het vmbo? Dan mist hij/zij de voortgang op de lessen van het mbo. In dat geval moet de leerling het mbo-traject versneld doorlopen, maar loopt daarbij grote kans op vertraging.
- Voorbeeld: Als een leerling zakt voor Engels of Wiskunde, heeft de leerling extra uren nodig om dit alsnog te behalen. Dan loopt deze leerling telkens achter de feiten aan.
- Deze regeling kan het doubleren bevorderen, mede door bovenstaand punt.
- Het is een ingewikkelde constructie om vorm te geven. Om dit te realiseren voor een gehele regio is het alleen uitvoerbaar indien dit stap voor stap gebeurt. De praktische realisatie, organiseerbaarheid en uitvoerbaarheid is erg complex, zeker wanneer meer vo-scholen een doorlopende leerroute gaan aanbieden met 1 mbo. Waar worden lessen gegeven? Mbo-lessen op vo-scholen uitvoeren kan op beperkte schaal, een mbo-instelling kan niet op alle vo-scholen tegelijk aanwezig zijn. Klein houden, gericht op de praktijk: stap voor stap, meerwaarde duidelijk bepalen. Levert het de jongeren voldoende op? Of is het heel veel werk en heeft het geen meerwaarde?
- Wat is de exacte meerwaarde voor de leerling? Het levert bijvoorbeeld geen studieverkorting op. **Er moet meer duidelijkheid komen over de meerwaarde van bijvoorbeeld de vmbo-examinering.**
- Leerlingen met een doorlopende leerroute kunnen op het mbo ook uit praktische overwegingen bij leerlingen zonder doorlopende leerroute in de klas geplaatst worden, wat is dan de meerwaarde?

- 'Zwakke' leerlingen hebben geen baat bij deze regeling.
- Financiële consequenties en verantwoordelijkheid moet duidelijker worden aangegeven.
- Voordat deze doorlopende leerroute in kan gaan is het belangrijk om gepersonaliseerd onderwijs verder in te voeren. Houd regulier onderwijs aan zolang je geen gepersonaliseerd onderwijs kunt bieden.
- Voor kennisintensieve opleidingen is deze leerroute lastig te organiseren, wanneer niet iedereen op hetzelfde niveau zit. De volgorde van onderwijs is daarbij belangrijk. Bijvoorbeeld bij ICT is het belangrijk eerst kennis op te doen over een pc, voordat verder ingegaan kan worden op bijv. het onderwerp netwerken. Hoe is dit praktisch organiseerbaar?
- Voordat de doorlopende leerroute gestart kan worden, moeten heel duidelijke en concrete afspraken gemaakt worden over faciliteiten, locaties, financiën (bijv. lokaalhuur?) en inzetbaarheid van personeel.
- Het is goed dat er aandacht is voor de praktijkervaring, wel moet er aandacht zijn voor het veiligheidsaspect. Bedrijven zijn huiverig voor jonge leerlingen/stagiaires. Deze jongeren mogen en kunnen soms nog niet alle handelingen uitvoeren (denk aan techniek en zorg).
- Overlegstructuur wordt enorm, waardoor de mogelijkheid bestaat dat de inhoud ondergesneeuwd wordt. Hoe kom je tot een gezamenlijke afspraak met meerdere vmbo-scholen?
- Waarom de knip vo-mbo bij jaar 3 van de leerroute: hoe zit het financieel gezien op het moment dat een leerling in leerjaar 3 van de route nog een vmbo-diploma moet halen? Staat deze leerling dan al ingeschreven op het crebo-nr van het mbo? Wordt deze leerling dan niet als VSV-er bestempeld?

Positieve feedback

- Deze regeling is goed voor de jongere die niet graag in de schoolbanken zit en met zijn/haar handen wil werken ('oude LTS').

Kritische feedback

- Het is goed dat er aandacht is voor de praktijkervaring, wel moet er aandacht zijn voor het veiligheidsaspect. Bedrijven zijn huiverig voor jonge leerlingen/stagiaires. Deze jongeren mogen en kunnen soms nog niet alle handelingen uitvoeren (denk aan techniek en zorg).
- Deze geïntegreerde leerroute kan een potentiële sluiproute worden voor leerlingen die sneller willen instromen naar niveau 3. Hoe voorkomt men dit?
- Hoe houd je toezicht op uitbesteding van mbo in vmbo? Het is praktisch gezien niet haalbaar om mbo-docenten op alle vo-scholen te laten lesgeven. Hoe houdt een ROC zicht op de uitvoering van het vmbo-gedeelte?
- Door welke criteria wordt bepaald of de leerling 'een grote kans op uitval heeft'? Hoe wordt dit gedefinieerd? Het zou jammer zijn om bijvoorbeeld laatbloeiers 'de weg af te snijden'. Hoe beperkt dat een leerling op lange termijn? Strakker definiëren wanneer de leerling een grotere kans heeft om uit te vallen.
- Het algemene deel van vmbo komt in deze geïntegreerde leerroute minder aan bod. Kan een leerling na een lange tijd toch nog inschuiven in een niveau 3 opleiding? Doorstroom naar vmbo-TL wordt vrijwel onmogelijk.
- Kun je bij de doorlopende leerroute vanuit het basisberoepsonderwijs ook doorstromen naar een hoger profiel binnen het vmbo (kader, gemengd/theorie), bijvoorbeeld voor laatbloeiers?
- Deze geïntegreerde leerroute kan alleen uitgevoerd worden wanneer er duidelijke financiële afspraken worden gemaakt tussen vo en mbo.

Algemene feedback & risico's:

- Stel het belang van de leerling centraal. De leerling moet echt centraal staan bij deze doorlopende leerroutes, anders is deze regeling 'gedoemd om te mislukken'. Vooral de financiële afspraken tussen vo en mo kunnen de resultaten van de leerling ondermijnen.
- Hoe kan men het financieel zo afstemmen dat iedereen er voordeel bij heeft?
- Alle denkbare scenario's voor de leerling moeten eerst uitgeschreven worden, om de gevolgen hiervoor duidelijk gemaakt kunnen worden. Dat is nu niet duidelijk. Bijvoorbeeld:
 - o Wat gebeurt er met een leerling die geen vmbo diploma haalt binnen 3 jaar van de leerroute, maar wel door wil gaan voor mbo-diploma?
 - o Wat gebeurt er als een leerling na 2 jaar van de doorlopende leerroute zijn/haar vmbo-diploma nog niet heeft behaald en naar een andere richting wil switchen (al dan niet wel of niet op een leerroute)?

- Wat gebeurt er met een leerling die studievertraging oploopt?
 - Wat gebeurt er met een leerling die op een school zit waar men niet kan deelnemen aan een doorlopende leerroute?
- Wat gebeurt er concreet als een leerling wil overstappen naar een andere leerroute of opleiding? Wat zijn de mogelijke scenario's en waar liggen de hiaten? De terugvaloptie is inhoudelijk niet voldoende duidelijk beschreven.
 - In het wetsvoorstel wordt aangegeven dat de kosten alleen liggen bij het invullen van de samenwerkingsovereenkomst, hier wordt 2 uur voor gerekend. Maar wat te denken van het opnieuw indelen van het curriculum tussen vo en mbo? Binnen een opleiding alleen al gaat heel veel tijd zitten in het samenstellen van een curriculum, laat staan dat vo- en mbo hier gezamenlijk verantwoordelijk voor zijn. Het is nu niet exact te bepalen hoeveel uur hiervoor staat, maar dit wordt ons inziens echt onderschat in het wetsvoorstel. Er wordt aangegeven dat qua kosten alleen zitten in het invullen van een format, maar ons inziens gaat de meeste tijd zitten in de overeenstemming van de les inhoud van vmbo/mbo.
 - Voor afspraken binnen de regio geen commerciële partijen toelaten en regio's afbakenen. Is het mogelijk om dit wettelijk vast te leggen?
 - De bekostiging is niet voldoende duidelijk. De financiële gevolgen zijn nu niet duidelijk weergegeven. De bekostiging moet veel duidelijker en specifiekier uitgeschreven worden om misverstanden tijdens het opstellen van de samenwerkingsovereenkomst te voorkomen. Belangenverstrengeling moet te allen tijde voorkomen worden.
 - Het advies is om klein (concentrisch) te beginnen met 1 a 2 scholen per mbo-instelling.
 - AVO vakken kunnen op VO uitgevoerd worden, praktijkvakken bij MBO.
 - Er is vanuit de Achterhoek/Liemers eerst behoefte aan een gezamenlijke verkenning.
 - In plaats van doorlopende leerroutes kunnen scholen zich wellicht beter richten op maatwerktrajecten en LOB. Deze doorlopende leerroute is een stramien/concept, het bevordert het gepersonaliseerd leren niet, omdat een jongere afhankelijk is van het aanbod van doorlopende leerroutes in zijn/haar regio.
 - Er wordt gesproken over één docententeam. Wie wordt leidinggevende van het onderwijsteam? VO of mbo? Hoe wordt dit bepaald?
 - Goed idee, maar denk aan de praktische uitvoerbaarheid.

Reactie op vraag 1 van 3

Dit wetsvoorstel maakt het mogelijk om doorlopende leerroutes in te richten waarbij het onderwijs verrijkt, verdiept en soms ook verkort kan worden. Verkorting is geen doel op zich, maar is wel een mogelijkheid. Dit wetsvoorstel biedt scholen de mogelijkheid om een verkorte doorlopende leerroute vmbo-basisberoepsopleiding (mbo niveau 2) aan te bieden binnen een studieduur van 2 jaar (vanaf de bovenbouw van het vmbo t/m een diploma basisberoepsopleiding).

Denkt u dat het mogelijk is om jongeren vanaf de bovenbouw vmbo naar een diploma basisberoepsopleiding te begeleiden in 2 studie jaren? Of is deze verkorting niet haalbaar?

De vraagstelling was niet voor iedereen even helder.

Wij hebben deze vraag als volgt geïnterpreteerd: de verkorte doorlopende leerroute leidt op vanaf vmbo-basis tot een niveau 2 diploma, zonder vmbo-diploma, binnen 4 jaar. Dus in plaats dat een leerling binnen 4 jaar een vmbo diploma behaalt, behaalt de leerling binnen hetzelfde tijdsbestek een mbo niveau 2 diploma.

- Dit impliceert dat een deel van de huidige lesstof verdwijnt, doordat praktijkvakken toegevoegd worden. In dit geval betekent dat een leerling algemene kennis gaat missen. Wat betekent dit in het kader van een leven lang ontwikkelen? Een leerling zal dan minder snel kunnen doorstromen naar niveau 3. Maar ook als de leerling na zijn diploma direct gaat werken, en na bijvoorbeeld 5 of 10 jaar iets anders wil, dan wordt de doorstroom naar een andere opleiding zeer lastig door het gebrek aan basiskennis. Hoe zit met een leven lang leren/ontwikkelen, in wat voor opzicht wordt dit georganiseerd?
- Het is mede afhankelijk van het vakgebied of deze verkorting haalbaar is of niet. Voor ICT is het niet haalbaar om te verkorten tot 2 jaar. Wellicht dat dit voor andere vakgebieden anders ligt.
- 'Vroege' leerlingen zijn volgens bovenstaande interpretatie soms klaar met een niveau 2-opleiding wanneer ze 15 jaar zijn. Hoe zit dat met de leerplichtwet en hoe zit dat met de arbeidstijdenwet? Is dit haalbaar?
- Wat als een leerling klaar is met deze route en zijn/haar mbo-niveau 2 opleiding heeft behaald, kan deze leerling dan toch besluiten om een niveau 3 opleiding te volgen?
- Door welke criteria wordt bepaald of de leerling 'een grote kans op uitval heeft'? Hoe wordt dit gedefinieerd? Het zou jammer zijn om bijvoorbeeld laatbloeiers 'de weg af te snijden'. Hoe beperkt dat een leerling op lange termijn. Strakker definiëren wanneer de leerling een grotere kans heeft om uit te vallen.

Reactie op vraag 2 van 3

De eerste twee jaren van de doorlopende leerroute is de jongere ingeschreven op de vmbo-school. De vmbo-school is in die periode ook verantwoordelijk voor de naleving van wet- en regelgeving. Enige uitzondering hierop is dat de mbo-instelling te allen tijde verantwoordelijk blijft voor het mbo-onderwijs, -examinering en –diplomering. Na twee jaren wordt de jongere overgeschreven naar de mbo-instelling. Vanaf dat moment wordt de mbo-instelling verantwoordelijk voor de naleving van wet- en regelgeving in de doorlopende leerroute. Ook hier geldt weer dat de enige uitzondering is dat de vo-school te allen tijde verantwoordelijk blijft voor het vo-onderwijs, -examinering en –diplomering. In de samenwerkingsovereenkomst maken de vmbo-school en mbo-instelling afspraken over wat zij van elkaar nodig hebben om de wet- en regelgeving na te leven.

Is de verantwoordelijkheidsverdeling tussen de vo-school en de mbo-instelling voldoende duidelijk?

- De verantwoordelijkheidsverdeling is nog niet voldoende duidelijk, de volgende vragen blijven staan:
- Wanneer wordt de leerling exact uitgeschreven op het vmbo?
- Het is niet geheel duidelijk waar de VO-school administratief gezien blijft, wanneer de leerling zich in het derde jaar van de leerroute bevindt, maar nog geen vmbo-diploma heeft. Volgens het wetsvoorstel staat de leerling dan ingeschreven bij de mbo-instelling, maar waar 'blijft' de leerling administratief gezien op het VO?
- Waarom de knip vo-mbo bij jaar 3 van de leerroute: hoe zit het financieel gezien op het moment dat een leerling in leerjaar 3 van de route nog een vmbo-diploma moet halen? Staat deze leerling dan al ingeschreven op het crebo-nr van het mbo? Wordt deze leerling dan niet als VSV-er bestempeld?

Reactie op vraag 3 van 3

Biedt de mogelijkheid dat vmbo-examens tot en met het derde jaar van de doorlopende leerroute kunnen worden afgesloten voldoende ruimte om een geïntegreerd onderwijsprogramma vmbo-mbo aan te bieden?

Om goed antwoord te kunnen geven op deze vraag, dienen we eerst een antwoord te krijgen op onderstaande vragen:

- Wat gebeurt er wanneer een leerling na het derde jaar van de leerroute zijn/haar vmbo diploma nog niet heeft behaald? Hoe wordt dit praktisch gezien opgelost zonder studievertraging op te lopen?
- De organiseerbaarheid kan tot studievertraging op het mbo leiden.
- Voor leerlingen die zakken voor hun vmbo-diploma is de kans op studievertraging groot. Want waar gaat de leerling die in het derde jaar van de leerroute zijn/of haar vmbo diploma nog niet heeft behaald zich op focussen? Op lessen voor het vmbo? Dan mist hij/zij de voortgang op de lessen van het mbo. In dat geval moet de leerling het mbo-traject versneld doorlopen, maar loopt daarbij grote kans op vertraging.
- Voorbeeld: Als een leerling zakt voor Engels of Wiskunde, heeft de leerling extra uren nodig om dit alsnog te behalen. Dan loopt deze leerling telkens achter de feiten aan.
- Deze regeling kan het doubleren bevorderen, mede door bovenstaand punt.
- Wat zijn de financiële consequenties?